

ΑΠΟΓΕΜΑΤΙΑΝΗ

Τί 'μέραις ἡλιολουσμένας' τί ὥραιο καλοκαιράκι
μὲ ἀνθισμέναις ἀμυγδαλαιῖς καὶ ῥοδακινιαῖς, τί
πρασινάδα! χαρὰ Θεοῦ.

"Α... ὁ Φερδινάνδος τῆς Βουλγαρίας, θά ἦναι μα-
γευμένος μὲ τὴν πόλι μας.

Τί ὥραιο τὸ παλατάκι, ποῦ ἐτοιμάσθηκε γιὰ
κείνον. Βρίσκεται μεταξύ Ὁρτάκιοι καὶ Κουρου-
τσεσμέ, ἐπάνω στὸ περιγιάλι. Φιλεῖ τὸ ἀφροστεφα-
νωμένο κύμα τοῦ Βοσπόρου τῆς ποδιαῖς του καὶ τοῦ
στέλνουν οἱ κῆποι οἱ μυριανθισμένοι τὸ μῦρό τους.

Χθές τὸν εἶδα κ' ἐγὼ τὸν πρίγκηπα, ποῦ ἤπ-
γαινε στὴ βουλγαρικὴ τὴν ἐκκλησίᾳ στὸ Μπαλα-
τά. Μιά ἐκκλησίᾳ μεγάλη, ὅλο ἀπὸ σίδηρο. Ἐγὼ τὸ
εἶπα τοῦ ἀφεντικοῦ μου καὶ τὸ λέγω καὶ σὲ σᾶς, μὲ
τὴν ἴδια εὐχαρίστησι: ὅτι βρίσκω πολὺ πρακτικὸ,
κάθε δρόμὸ χρόνια, νὰ τὴν ξεβιδώνουν καὶ νὰ λαδώνουν
τὰ σίδηρά της, γιὰ νὰ μὴν σκουριάζουν ἄ.. πολὺ τὴ
φοβοῦμαι τὴ σκουριά... στὰ σίδηρα καὶ στῆς ιδέαις.

Τί νὰ σᾶς πῶ, μὲ τὸν καλὸ καιρὸ γείνομαι πολὺ
χαρούμενος. Ὅλα τὰ παρακολούθῳ μὲ χαρὰ καὶ χωρὶς
ζήλια. Ποῦ ἀλήθεια, δὲν εἶνε κἀνείς νὰ μὴ ζηλέψῃ,
ὅσους πηγαίνουν στοὺς Ὀλυμπιακοὺς ἀγῶνας. Ἐγὼ
μάλωσα ἓνα φίλο μου, ποῦ στέκουνταν στὴν προκυ-
μαῖά, ἔβλεπε τὸ Αἰγυπτιακὸ νὰ φεύγῃ ἢ καλλίτερα
νὰ πετᾷ, καὶ ἔλεγε μὲ πάθος:

*"Αχ, ὅσοι τοὺς ἀγῶνας δροῦν,
νὰ ἔχουν τὴν γατάρα μου,
γιατὶ στὴν πόλι ἔμειρα,
μὲ ὅλη τὴ λαχτάρα μου.*

Τὸν μάλωσα καὶ συμβούλευσα καὶ σὲ μιὰ κυρία,
νὰ διαβασθῇ τὴ βρακανία πρὶν πάγῃ νὰ μὴν τὴ
ἔβρω ἢ κατάρῃ ἢ τὸ 'μάτι τοῦ φίλου μου τὸ γαλανό.

Αὐτὴ ἡ κυρία ποῦ σᾶς λέγω, πῆρε τῆς τρεῖς κό-
ραις της καὶ τῆς τέσσαρες ἀνεψιαῖς της καὶ τῆς
δρὸ ἀδελφαῖς της καὶ πῆγαν στὰς Ἀθήνας.

Συλλογίσθηκε ἡ γυναίκα, ὅτι ἐκεῖ θά μαζευθῇ
κάθε καρδιᾶς καρδί. αἱ;—παράξενο εἶνε νὰ βρεθῇ
κἀνείς ἀρκετὰ ἀρχαιοφίλος, νὰ πάρῃ καμμιά ἀπὸ τὸ
κοριτσόθῃ της; καὶ σημειώστε, ὅτι ἡ κυρία αὐτὴ,
δὲν εἶναι ἀρχαιοκάπηλος ὅσαις πῆρε μαζὺ της, εἶνε
ἀληθιναις ἀρχαιοφίλους.

Τῆς εὐχήθηκε καλὴ ἐπιτυχία, γιατίε συλλογίσθη-
κα, ὅτι βέβαια καὶ οἱ ἀγῶνες ἔχουν ἀνάγκη ἀπὸ
τὴν τύχη τὴν τυρλῆ, μὰ καὶ οἱ ἀγῶνες (οἱ χωρὶς ἀ-
γωνοδίκῃ) ποῦ θά παιχθοῦν στὰ παρασκῆνια, ἔχουν
κ' ἐκεῖνοι ἀκόμη περισσότερη ἀνάγκη ἀπὸ τὴν τύχη.

"Αχ καὶ νὰ μὴν ἦταν τυφλὴ καὶ νὰ εἶχε μάτια ἢ
τύχη! ἀλήθεια, πῶς θ' ἄλλαζε ὁ κόσμος μας. Μὰ ἂν
δὲν ἦταν τυφλὴ, θά παρακλάουσε ἀπελπισμένη τὸ
Δία, νὰ τῆς ἐπιτρέψῃ, νὰ μὴν πολυανακατώνεται σ'

αὐτὸν τὸν παληόκοσμο, γιατίε... δὲν θαῦρισκε οὔτε
ἓνα ἄξιον διὰ τὰ ζηλευμένα χαρίσματά της.

Στοὺς ἀγῶνας θά παιχθῇ καὶ ἡ «Δούκισσα τῶν
Ἀθηνῶν» τοῦ Ραγμαβῆ καὶ θυμῆθηκα τοῦ φίλου
μου τοῦ ποιητοῦ τὸ στιχο:

*"Καὶ πλεῖστα ἄλλα θά παιχθοῦν περιέργα κ'
[ἀστεῖα.*

*κ' ἡ Δούκισσα τῶν Ἀθηνῶν,
ποῦ δὲν εἶνε γιὰ τὴ σκηρῆ οὔτε γι' ἀπαγγελία,
ὡς θωρεᾶν γαρκατικὸν θ' ἀποκοιμίζῃ τὸ κοιόν.»*

Ἀπόψε ἔβλεπα στὸν ὕπνο μου, ποῦ ἤμουνα ἐγὼ
Δεξιέως· δὲν σοῦ λέγω, καλὴ ἡ ἀθανασία, γιατίε
ἐκεῖνο τὸ παιδί, ποῦ πέθανε στοὺς παληοὺς ἀγῶνας,
δρὸ φορές ἀθάνατο ἔγεινε: μιὰ μὲ τὴ γλυφίδα τοῦ
γλύπτη καὶ μιὰ ἄλλη μὲ τὴν πέννα τοῦ Παλαμᾶ
μας, μὰ πάλι συγκινήθηκα. Γιατὶ νὰ πεθάνω, νάδι-
κοθανάτῃσω μάλιστα; Μὰ μὲ ξύπνησε τ' ἀφεντικὸ
μου καὶ μὲ πολλὴ χαρὰ ἀνεκάλυψα, πῶς εἶμαι πάλι
ὁ Πάνσας: ποῦ οὔτε ὁ γλύπτης οὔτε ὁ ποιητῆς
μποροῦν νὰ τὸν συλλογισθοῦν.

"Α, παρ' ὀλίγο νὰ ξεχάσω τὴν «Κωνσταντινούπο-
λιν» τὴν ἐφημερίδα δηλ. Διαλέξε, γιὰ ἀνταποκρι-
τῆ της ἀπὸ τὰς Ἀθήνας, τὸν κ. Χαραλάμπη Ἄνι-
νο. Θυμοῦμαι, πῶς τὸν ἔτρωγε τὸν «Νεολόγο» τ'
ἀφεντικὸ μου, σ' ἐκείνην τὴν μακρότισσα ἐποχῇ,
ποῦ εἶχε ἀνταποκριτῆ τὸν Ἄνινο. Κάθε του γράμμα
ἦταν μιὰ μεγάλη ζωγραφιὰ, φωτερῆ, φωτερῆ, ὅλης
τῆς ζωῆς καὶ κινήσεως τῶν Ἀθηνῶν.

"Α ναι, τώρα ἡ «Κωνσταντινούπολις» μὲ τὸν
Ἄνινο ἀνταποκριτῆν καὶ μὲ τὸν Χρυσοφίδῃ (τοῦ
Παρισιοῦ) πολὺ μᾶρσει. Θέλω νὰ πῶ πῶς ἐπειδὴ τὸ
ἀφεντικὸ μου τὴ διαβάζει μὲ πάθος, θά πῆ πῶς
τὸ φύλλο πάγει πολὺ καλά.

Ἐχομε καὶ μεις ἐδῶ γυμναστήριο: καὶ τί γυμνα-
στήριο, πολὺ καλά καταρτισμένο. Τί εὐκίνησις, τί
τέχνη, ποῦ ἔχουν οἱ νέοι μας! νάχη καλὸ ὁ κ.
Στάγγαλης, ποῦ τὸ εἶχε ὄνειρο κρυφὸ καὶ τώρα ποῦ
τὸ ἐπραγματοποίησε. Ὅμως ἡ γνώμη τοῦ ἀφεντι-
κοῦ μου, (ποῦ ἔκαμνε ἐκείνους τοὺς περιφημοὺς τα-
κλάδες, γιὰ νὰ τοὺς διηγηθῶ στὴ Δουλοινὴ καὶ ἀπὸ
τότε κατὰλαβα πῶς ξέρει ἀπὸ γυμναστικῆ, εἶνε:
πῶς τὸ γυμναστήριο δὲν πρέπει νᾶναι θαμμένο στὸ
μεγάλο δρόμο, μὰ σὲ μιὰ πλησιόχωρη ἐξοχή.

Εἶνε μεγάλη ἐβδομάδα: ἴσως γι' αὐτὸ στὸ
Splendide ποῦ ἄκουε κἀνείς ἄλλη φορὰ καὶ λίγη
μουσικῆ, δὲν παίζει πειὰ καὶ μ' αὐτὸν τὸν τρόπο
ταῦτιά μας τὰ εὐαίσθητα, δὲν πονοῦν ἀπὸ παραφω-
νίαις. Ὅμως πολὺ νωρὶς τὴν ἄρχισε τὴ δικὴ του
μεγάλῃ ἐβδομάδα τὸ Splendide.

Τὴν μεγάλη Πέμπτη θὰ βιάφη ἡ Δουλοσινὲ ταυγά τὰ κόκκινα, θὰ ζυμώση καὶ τὰ γαλατοπλασμένα τσουρέκια καὶ θὰ στείλῃ τοῦ ἀφεντικοῦ μου.

Δηλ. ἔτση τὰ ὠνειροπολήσαμε χθὲς βράδυ, πὺ παραπεινάσαμε, μὲ τὸ ἀφεντικό· ἐκείνη, δὲν ξέρω πὺς θὰ φερθῆ καὶ τί θάποφασίσῃ. Μὰ ἐγὼ, εἶτε στείλει, εἶτε ὄχι, τῆς εὐχομαι ὅπως καὶ σ' ὄλους πὺ καταδέχονται νάκοῦνε τὴν πολυλογία μου— Μὲ γεία καὶ μὲ χαρὰ τὸ Πάσχα καὶ τοῦ χρόνου καλλίτερα.

ΣΑΝΚΟ ΠΑΝΣΑΣ

ΑΝΑΛΕΚΤΑ

Εἶναι ἀλήθεια πὺς ἡ φτώχεια δὲν εἶναι κανένα εὐχάριστο πράγμα. Καὶ ὅμως σὲ πολλοὺς συνέθη καὶ συμβαίνει ἀκόμα, σὰν τὴν θυμοῦνται, νὰ χύνουν ἓνα δάκρυ κρυφὸ - κρυφὸ γιὰ νὰ μὴ τοὺς πάρῃ γιὰ ποίους ξέρεῖ τί ὁ κόσμος, πὺ κρίνει μόνο ἀπ' τὸ ἐξωτερικό.

Βέβαια δὲν φαντάζεται κανεὶς ὅτι μπορεῖ νὰ βρεθῆ ἄνθρωπος, πὺ νὰ προτιμᾷ, νὰ μὴ ξέρῃ ἂν θαῦρη νὰ φάῃ ἢ νὰ κοιμηθῆ, παρὰ νὰ εἰμπορῆ νὰ εἶναι βέβαιος διὰ τὸ ψωμί τῆς ἐπαύριον. Θέλω νὰ πῶ μόνον, ὅτι, ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον, ἡ φτώχεια συνδέεται τόσο στενὰ μὲ κάτι ἄλλες τρυφερὲς καὶ γλυκεῖες ἀναμνήσεις, πὺ ἔτσι θαρρεῖς εἶναι ἀδύνατο νὰ ὑπάρξουν ἐκεῖνες χωρὶς αὐτήν: τὰ νειᾶτα, ὁ ἔρωσ, τὸ τραγοῦδι... ὅλα ὅλα τὰ ἀγνά τὰ τρυφερά αἰσθήματα εἶναι θαρρεῖς ζυμωμένα μ' αὐτήν. Καὶ μέσ' στὰ τόσα πλούτη τῆς καρδιάς αὐτῆ περνᾷ σχεδὸν ἀπαράτηρη μὲ τέτοιο ἀντιστήκωμα.

Πόσοι δὲν ξεχνιοῦνται κάτω ἀπ' τὸ παράθυρο τῆς ἀγάπης των παρ' ὄλην τὴν σφοδρὰν διαμαρτύρησιν τοῦ στομάχου.

Αὐτὴ ἡ ἐλπίδα, πὺ κάθε στιγμὴ ἀλλάζει ἀντικείμενο, εἶναι ὁ ἰσχυρότερος θώραξ κατὰ τῶν ὑλικῶν περισπασμῶν· ἡ μόνη ἰσχύς τῆς νεότητος καὶ ἡ μόνη εὐχὴ θαρρῶ, πὺ ἀξίζει νὰ κάμῃ κανεὶς. Νειᾶτα χωρὶς ἐλπίδα μὺ φαίνεται τριανταφυλλιά δίχως μπουμπούκια πὺ δὲν προσιωνίζει λουλοῦδι· κι' ὅμως εἶναι τόσες τριανταφυλλίες στεῖρες· θᾶναι αὐτὸ τὸ μικρόδιο τοῦ αἰῶνος μας.

* * *

Ὁ Daudet δὲν φαίνεται καθόλου συμπαθὴς πρὸς τὴν παλιὰ - παλιὰ του φιληνάδα: Δὲν βλέπω, λέγει, τί καλὸ μπορεῖ νὰ ἔχη. Στὰ νειᾶτα κάποτε εἶναι ὑποφερτὴ, ὅταν σέρνεται κανεὶς μαζὺ μὲ τοὺς ἄλλους· ἀλλ' ὅταν ὁ στόμαχος διαμαρτύρεται καὶ ἀπὸ ὑπερφήλαιαν δὲν τολμᾷ νὰ ζητήσῃ βοήθειαν ἀπὸ ἐκείνον πὺ μπορεῖ νὰ σὲ βοηθήσῃ;

Ὅχι, λέγει, κανένα καλὸ δὲν κάνει ἡ φτώχεια. Μπορεῖ κανεὶς πολὺ καλὰ νὰ ἔχη εὐφύειαν κι' ὅταν

τρώγει καὶ πίνει τακτικά. Εἶχα κι' ἐγὼ στιγμῆς πικρῶς ἀπελπισίας καὶ εἶμαι εὐτυχὴς πὺ ὁ υἱός μου δὲν ἠναγκάσθη νὰ περάσῃ ἀπὸ τὸ ἴδιο κεφάλαιο.

Καὶ ὁ Ζολᾶ:

Κάποτε ποθῶ τὸν καιρὸ πὺ τὸ ζήτημα τῆς τροφῆς μου μὺ ἐπροβάλλετο ὑπὸ μορφήν ἀλύτου προβλήματος. Σὰν βλέπω σὲ κάποια παράμερα μέρη τοῦ Παρισιοῦ μιὰ ἔμορφη καμαρίτσα νέου μὲ πρωῖνὸ ἥλιο, πὺ χρυσίζει τὰ παράθυρα, ξαφνίζομαι μακαρίζοντας τὸν θεὸ νάφρηνα μ' εὐχαρίστηση ὅτι μὲ περιστοιχίζει. — Καὶ μὲ σηκωμένα χεῖρα ὁ Ζολᾶ μοιάζει σὰν ν' ἀγκυλιάζῃ ὀλόκληρο τὸ πλοῦσιό του σαλόνι — καὶ θεὸ νάφρηνα ὅλα αὐτὰ διὰ νὰ ξαναρχίσω τὴν ζωὴ μου. Καὶ ὅμως ἦταν ἀρκετὰ σκληρὰ κάποιες φορές καὶ διὰ μένα.

Εἶναι ὅμως τῆς ιδέας πὺς δὲν πρέπει πολὺ νὰ διαρκέσῃ ἡ φτώχεια.

*

Μιλοῦσα γιὰ φτώχεια καὶ θυμήθηκα, πὺ διάβασα στὰ Ἀθηναῖκά φύλλα γιὰ τὴν γυναίκα, πὺ ἔκαμε τὸν Μαρθωνίον δρόμο. Ἡ ἀνέχεια τῆς ἔδωκε δύναμι νὰ πάρῃ αὐτὴν τὴν ἀπόφασιν καὶ ἴσως — γιτ' εἶναι μοναδικὴ ἡ περίπτωσις— δώσουν καμμιά δουλειὰ τοῦ παιδιοῦ τῆς, γιὰτι μ' αὐτὸν τὸ σκοπὸ ἔκαμε τόσο δρόμο.

Ἐν πάσῃ περιπτώσει θαρρῶ θ' ἀναγκασθῆ πολλοὺς μικροὺς δρόμους νὰ κάμῃ ἀκόμα διὰ νὰ τὸ κατορθώσῃ.

*

Θὰ εἶναι ἀλήθεια κατόρθωμα ἂν, καθὼς γράφουν τὰ γαλλικὰ φύλλα, καταργηθῆ ἡ συνήθεια τῶν χειροκροτήσεων.

Ὁλόκληρη συντεχνία, ἂν ἐπιτρέπηται νὰ τὴν ὀνομάσῃ κανεὶς ἔτσι, θὰ χαθῆ ἀπ' τὸ μέσον: αὐτῶν πὺ προεξάρχουν στὸ χειροκρότημα.

Αὐτοὶ παρίστανται κατὰ τὰς δοκιμάς, ἀκούουν τὰς ὁδηγίας τῶν ἡθοποιῶν καὶ διευθυντῶν τῶν θεάτρων καὶ λαμβάνουν ὑπὸ σημείωσιν τὰ σπουδαιότατα σημεῖα τοῦ ὅλου ἔργου διὰ νὰ δώσουν τὸ σύνθημα τῶν χειροκροτημάτων.

* Ἄλλοτε ὑπῆρχε κάποιος Auguste ὀνομαστὸς, ὁ ὅποιος, ὑψηλὸς καὶ ρωμαλαῖος, ἐφαίνετο ἐπιτηδὲς πλασμένος διὰ νὰ χειροκροτῆ.

Καὶ ἔκαμε περιουσία.

*

Στὴν Ἰταλία συνειθίζου νὰ ζητωκραυγάζου καὶ νὰ παραδίδωνται εἰς κάθε εἶδος ξεχειλίσιμα ἐνθουσιασμοῦ. Εἰς τὴν τρίτην πράξιν τῆς Τραβιάτας, ἐνῶ τραγοῦδοῦσε ἡ Πάττη, ἓνας κύριος μὲ τὴν κυρίαν του τόσο ἐνθουσιάζθη, πὺ ἔρριξε στὴ σκηνὴ τὰ γάντια, τὰ δακτυλίδια, τὸ ὠρολόγι καὶ παρ' ὀλίγου καὶ... τὴν γυναίκα του.

*